

[Arbejdsministeren.]

Efteruddannelserne er led i en aktiv arbejdsmarkedspolitik, der skal gøre det lettere for den enkelte at opnå sådanne færdigheder og sådan viden, at han eller hun kan få velbetalt beskæftigelse ved interessant arbejde. Den enkelte bør interessere sig for sin efteruddannelse, ganske uanset om han er arbejdsløs eller han ikke er arbejdsløs.

For det andet så er det fundamentale problem i og for sig ikke at opbygge et eller andet stort system. Uddannelserne og uddannelsesapparatet findes i forvejen, og det kan udbygges efter behov. Det fundamentale problem, som også hr. Lembourn strejfede, er at finde en løsning på spørgsmålet om den efteruddannelsessøgendes personlige uddannelsesfinansiering, altså dækning af hans leveomkostninger i kursusperioden. Der er jo tale om personer, der allerede er på arbejdsmarkedet og har etableret et vist levestandardniveau, og derfor er de beløb, der skal ydes den enkelte, noget højere end dem, der ydes ved deltagelse i primære uddannelser. For en række offentligt ansatte og for de korte arbejdsmarkeds-kursus er dette problem løst, men der er store grupper af arbejdstagere, for hvem der ikke forefindes tilsvarende godtgørelsesordninger. De problemer, der hænger sammen med det, har jeg taget op til overvejelse sammen med undervisningsministeren.

Lembourn: Jeg er nok enig med arbejdsministeren i, at det ikke skal være arbejdsløshedspolitik, men i det øjeblik man gennemfører det system, jeg her har talt om, ville arbejdsløshed som sådan altså ikke eksistere, og så er det et rent uddannelses-system, der tænkes på, og så er det uddannelsespolitik. Hvis man ville gennemføre det i det omfang, kan man vel nok betvivle, at apparatet er der. Så skal det i alt fald udbygges så meget, at det vel egentlig bliver et andet apparat. Men må jeg have lov at stille et tillægsspørgsmål?

Ministeren sagde, at vi her i folketinget ville få disse ting til behandling, og nævnte selv, at det i øjeblikket er sådan, at det kun er for arbejdere og til en vis grad funktionærer, man har disse omskolingsmuligheder, og ikke for andre. Kan det tænkes, at man vil udvide kredsen? Ministeren

nævnte også, at det kun er kortvarige uddannelser, vi har. Kan det tænkes, at man vil forlænge dem, sådan at de virkelig kan blive ikke bare videreuddannelser, men også omskolingsuddannelser?

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Jeg tror ikke, det er ligeegyldigt at præcisere, at vi ikke skal tænke i arbejdsløshed i denne forbindelse, men i beskæftigelse. Jeg tror også, det rent terminologisk betaler sig at slå fast, at videreuddannelser er dem, der tager lang tid, og omskoling er de mere kortvarige. De omskolingsuddannelser, der findes, er til rådighed ikke blot for arbejdere og funktionærer, men også for selvstændige erhvervsdrivende. Spørgsmålet om godtgørelse er så et problem, som måske løses forskelligt for disse kategorier.

Der er endvidere den forskel, at gennem en videreuddannelse kvalificerer man sig på et højere niveau end gennem en efteruddannelse. Ved omskoling holder man sine kundskaber ved lige, men tilpasser dem den samfundsudvikling og erhvervsudvikling, der har fundet sted inden for ens område. Derfor er problemet ganske nuanceret, både når det drejer sig om uddannelsesapparatets tilpasning, og når det drejer sig om, hvilken godtgørelsesordning der i det givne tilfælde er brug for, og disse spørgsmål er for tiden genstand for forhandlinger mellem undervisningsministeren og mig.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tillæg til lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene.

(Lovforslaget (nr. 61) findes i tillæg A. sp. 1431, fremsættelsen i tidenden sp. 997).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Det foreliggende lovforslag om ændring af loven om smitsomme sygdomme hos husdyrene drejer sig alene om skummetmælk, der overføres fra ét mejeri til et andet.

Jeg tror, man kan sige om de gældende

[Chr. Thomsen.]

bestemmelser, at de har virket efter hensigten og betydet overordentlig meget for sygdomsbekæmpelsen, og derfor kan det måske ved første øjekast se mærkeligt ud, at man ønsker at ændre bestemmelser, som har virket godt. Men jeg vil erkende, at med den specialisering, der finder sted inden for mejeribrug, er der opstået det problem, at nogle mejerier har for meget skummetmælk og andre for lidt.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget, ser veterinærdirektoratet og det veterinære sundhedsråd ikke helt ens på situationen. Jeg er dog mest tilbøjelig til at give veterinærdirektoratet ret, når det siger, at faren for øget smitte af mund- og klovsyge er så ringe, at den ikke begrunder, at man ikke gennemfører det foreliggende forslag.

Jeg kan ganske kort på socialdemokratiets vegne sige, at vi ønsker ikke at hindre en nødvendig udvikling inden for dansk mejeribrug, en udvikling, der vel i øvrigt kunne have været noget længere fremme, end den er, hvis der ikke havde været så meget træghed, der skulle overvindes undervejs. Vi kan godkende, at skummetmælk overføres til et andet mejeri uden at være højpasteuriseret, men vi vil også være villige til på ny at foretage ændringer, hvis det viser sig, at det, man nu foreslår, åbner en smittevej for mund- og klovsyge.

Niels Ravn: Det lovforslag, vi her behandler, er jo en direkte følge af den rationalisering, der i øjeblikket foregår inden for mejeribrug, en rationalisering, der gennem de seneste år har taget en fart, som vel ingen af os for blot få år siden havde drømt om. Men skal man få fuldt udbytte af en sådan rationalisering, er det nødvendigt, at de virksomheder, der sammensluttes i hvert fald i en periode kan have en delt drift; kan have de forskellige produktioner på de hidtidige produktionssteder, altså f. eks. smørfremstilling ét sted, ostefremstilling et andet sted, konsummælk et tredje osv., og jeg ser lovforslaget som et led i at gøre dette muligt. Jeg mener, at vi skal fremme disse bestræbelser, det er simpelt hen en nødvendighed. Den udvikling, vi har været vidne til med nedlægning af mejerier, er rigtig og bør ikke hindres af forældede bestemmelser. Jeg vil dog gerne, når

jeg har sagt det i en parentes, tilføje, at jeg ikke dermed har taget stilling til det, man kalder Mejeriselskabet Danmark.

Jeg har noteret mig, som også hr. Chr. Thomsen var inde på, at der er en vis uoverensstemmelse imellem veterinærdirektoratet og det veterinære sundhedsråd med hensyn til bedømmelsen af den smittefare, der skulle kunne opstå ved, at man tillader denne transport af uopvarmet skummetmælk fra ét modtagelsessted til et andet. Det er vistnok alene mund- og klovsyge, man her tænker på, og jeg må som hr. Chr. Thomsen være tilbøjelig til at give veterinærdirektoratet medhold i, at denne risiko sikkert er yderst minimal, og man kan vel tage højde derfor ved enten i betænkningen eller i den bekendtgørelse, der skal udstedes, stærkt at understrege, at skulle der opstå mund- og klovsyge i et område, hvor en sådan transport finder sted, kan man med øjeblikkeligt varsel indstille den, og så mener jeg at denne risiko skulle være bortelimineret.

Med disse bemærkninger skal jeg på min gruppes vegne anbefale lovforslaget.

Jens Chr. Christensen: Det foreliggende lovforslag drejer sig jo kun om at gøre bestemmelserne mere praktiske, og det er kun en enkelt paragraf, der skal ændres på. Det er ganske naturligt, at man med hele den udvikling, der sker inden for mejeribrug, søger at gøre bestemmelserne så smidige som muligt. Det, der efter min opfattelse er det vigtigste, er, at al udlevering af mælk til foderbrug er underkastet akkurat samme bestemmelser, som den har været hidtil.

Mejeribrugets anbefaler, veterinærdirektoratet ligeså, og det kan vi fra venstres side også gøre. Det veterinære sundhedsråd har været noget betænkelig, bl. a. fordi der kan ske fejl ved rørdningerne, man kan koble dem forkert til og på den måde måske være med til at viderebringe smitte. Men det, der efter min mening, er det allervigtigste, er som nævnt, at man fremdeles opretholder bestemmelsen om, at al retur-mælk til foderbrug fremdeles skal have været opvarmet.

Så er der endelig den lille bestemmelse i § 9, stk. 4, 2. punktum, hvorefter der gives landbrugsministeren bemyndigelse til, hvis det bliver nødvendigt, at fastsætte bestemmelser om opvarmning af valle. Også den

[Jens Chr. Christensen.]

bemyndigelse kan vi fra venstres side tiltræde.

Asger Jørgensen: Den ændring, der er tale om her, er et ønske fra mejeribrugget, som har fået mange opfordringer til sammenlægning og rationalisering i de senere år, og der er nu for alvor ved at komme skred i disse bestræbelser. Den foreslåede ændring er nødvendig for at opnå den bedst mulige udnyttelse af de bestående anlæg, idet rationaliseringen går ud på at samle f. eks. osteproduktionen på enkelte større anlæg og så transportere skummetmælken hertil fra flere mejerier.

Jeg har også lagt mærke til, at det veterinære sundhedsråd har visse betænkeligheder, fordi der i hvert fald teoretisk set er muligheder for smittespredning. Den sygdom, det først og fremmest drejer sig om, er tuberkulose, men også mund- og klovsyge. Men disse sygdomme forekommer efterhånden så sjældent, og jeg går ud fra, at man efter de gældende politivedtægter kan isolere mejerier, selv om denne ændring vedtages.

Mit parti kan anbefale, men vi vil gerne have undersøgt, om man kan finde en ordning, der kan fjerne det veterinære sundhedsråds betænkeligheder.

Villy Christensen: Danmark står i dag både godt og stærkt i bekæmpelsen af smitsomme sygdomme hos husdyrene, og det gør vi i kraft af, at der i dette høje ting er vedtaget love til bekæmpelse af sådanne smitsomme sygdomme. Det har jo gavnet den danske eksport stærkt, at vi kan eksportere varer fra et landbrug, som kan siges at være fri for smitsomme sygdomme.

Men konkurrencen er hård på verdensmarkedet, og jeg forstår også, det er det, der er baggrunden for de foreslåede lempelser.

Vi må erkende, at der skal en stærk rationalisering til inden for landbruget og dets forgreninger, og at det er en nødvendighed, ikke mindst inden for mejeribrugget, og derfor må vi se på dette lovforslag om lempelse af bestemmelserne om transport af skummetmælk, som ikke er højpasteuriseret, med velvilje. Vi må erkende, at hvis vi vedblivende skal holde vores plads på verdensmarkedet, hvor der i forvejen nærmest er en

landbrugspukkel, skal alle muligheder udnyttes — og især inden for specialprodukter. Jeg kan forstå, at disse muligheder beskæres stærkt, hvis mælken først har været højpasteuriseret.

Jeg ser, at der i lovforslagets bemærkninger er argumenteret både for og imod disse lempelser, imod på grund af smittefaren. Men vi ved, at med den rationalisering, der sker inden for mejeribrugget, bliver det nødvendigt med lange transporter af mælk både fra producent til mejeri og fra mejeri til mejeri eller mejerivirksomhed. De hidtidige regler skal fortsat gælde for andre produkter end lige skummetmælken, der skal leveres direkte fra ét mejeri til et andet, og som skal indgå i dette mejeris produktion. Vi ved, at sådanne transporter i dag fortrinsvis vil foregå i store tankbiler, og jeg mener, at i sådanne tilfælde er faren for smittespredning meget lille. Og med de beføjelser, en landbrugsminister har i tilfælde af, at der skulle opstå en smitsom sygdom, til hurtigt at gribe ind, for at den ikke skal spredes, ser jeg ikke nogen fare i disse lempelser. I min gruppe kan vi tilslutte os lovforslaget, for vi vil gerne have nogle bedre osteprodukter og nogle endnu bedre specialiteter frem.

Landbrugsministeren (Henry Christensen): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere; jeg kan være enig i alle de bemærkninger, der er fremsat. Jeg vil gerne sige til hr. Chr. Thomsen, at jeg forstår meget godt — det var også min reaktion — at man ved første øjekast bliver betænkelig ved at ændre i en lovgivning, hvis betydning for en sikring af kvaliteten og sundhedstilstanden i den danske landbrugseksport, også inden for mejerisektoren, har været så stor, men jeg er kommet til den samme erkendelse som samtlige ordførere, at der er et vældigt behov for tilstrækkelige muligheder for at foretage rationaliseringer i vore produktionsvirksomheder også inden for landbruget og i høj grad også inden for mejerisektoren, og det, lovforslaget tilsigter, er naturligvis at hjælpe til i den henseende. Jeg kan være enig i de synspunkter, der er fremsat herom.

Man må selvfølgelig nøje veje for og imod, når der foreligger en erklæring fra det veterinære sundhedsråd, som postulerer, at smittefaren øges, og man må naturligvis erkende, at det i hvert fald teoretisk er til-

[Landbrugsministeren.]

fældet. Men heroverfor må man sige, at den omstændighed, at man samler produktionen på stadig større og større enheder; i sig selv teoretisk medfører en større smittefare. Dette må opvejes af, at man til gengæld har så stærke bestemmelser om behandling og kontrol også på de enkelte virksomheder, og jeg er kommet til det resultat, at jeg er enig i, hvad veterinærdirektoratet har givet udtryk for, og jeg er taknemlig for, at man blandt folketingets partier er nået til den samme opfattelse, og takker for den givne tilslutning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Grønland om erhvervs-mæssig uddannelse.

(Lovforslaget (nr. 63) findes i tillæg A. sp. 1441, fremsættelsen i tidenden sp. 1034).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl P. Jensen: I sin fremsættelse af lovforslag om erhvervs-mæssig uddannelse i Grønland siger ministeren, at lovforslaget med stor tilfredshed er tiltrådt af Grønlands landsråd. Jeg tror, jeg kan tale for samtlige ordførere, når jeg siger, at netop landsrådets stilling til ethvert forslag, der vedrører grønlandske anliggender, er meget afgørende for arbejdet her i tinget.

I reglen har vi kunnet følge et lovforslags tilblivelse gennem den forudgående forelæg-

gelse og forhandling i landsrådet, hvor vi gennem landsrådsreferaterne har kunnet gøre os bekendt med de særlige grønlandske problemer, der har ligget til grund for, at lovforslaget har fået netop den udformning, som vi skal tage stilling til her i tinget. Der har ofte været tale om en procedure, som har forløbet gennem 1 eller 2 år, måske endnu længere, når bortses fra rene afgiftslove. Jeg mener at have læst landsrådsreferaterne meget grundigt, senest fra forårshandlingerne i 1970, senere referater foreligger ikke. Jeg har ikke kunnet finde noget netop om dette lovforslag, og det kan naturligvis skyldes, at spørgsmålet først har været behandlet i landsrådet i den lige afsluttede samling. I så fald vil jeg sætte pris på, at vi får lejlighed til at gøre os bekendt med motiveringen for den af ministeren omtalte store tilfredshed, der skulle være kommet til udtryk i landsrådet.

Men også uden at have læst landsrådsforhandlingerne står det klart, at den grønlandske skoledirektion, der gennem årene, man kan næsten sige ad bagdøren, har påtaget sig administrationen af den erhvervs-mæssige uddannelse, nu er nået dertil, hvor den må melde fra. For mig står det sådan, at skolevæsenet, der jo har haft en meget eksplosiv udvikling i dagens Grønland — der lægges jo ikke skjul på i lovforslagets bemærkninger, at det er ministeriet herne-de, der sammen med skoledirektionen i Grønland har aktioneret, måske i højere grad, end det er et landsrådsinitiativ — efterhånden er kommet til den meget nærliggende, og jeg vil gerne føje til meget velbe-grundede opfattelse, at det kontor under skoledirektionen i Grønland, der har haft erhvervsuddannelse som sagsområde, og som har haft en særlig leder for området, nu må flyttes bort fra skoledirektionens arbejdsområde.

At dette ikke betyder noget i retning af en egentlig nyorientering eller en ændret målsætning for erhvervsuddannelsen, turde fremgå af den stigning, der påregnes i de kommende år på denne konto. Den er, som